No. 1067 Zaterdag 4 Juni 1904. 21ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag. Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,— Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao 3 Juni 1904.

WAT NU?

Met volle zeilen zijn we de haven binnengeloopen. Welk een heerlijke reize! Altijd even mooi weder, immer een krachtige gunstige wind. Hoe gezellig was het aan boord; niemand zeeziek, allen even opgeruimd en zoo echt in hun schik over het onverhoopt welslagen van dezen onderzoekingstocht.

Ja, wie had bij den afvaart, toen de meesten der tochtgenooten nog half onwillig waren scheep gegaan en al zeer weinig vertrouwen hadden in den uitslag hunner zending naar dat onbekende land, wie had toen kunnen denken, dat wij zoo spoedig rijk beladen zouden huiswaarts keeren. Na een paar dagen zoekens, zagen we plotseling land, waar langs den oever de rijkdommen maar voor het grijpen lagen.—Neen, hier niet sorteeren, laadt maar in, 't heeft allemaal waarde, thuis zullen we het wel uitzoeken!

Daar zijn we nu met onzen rijken buit.

Geheel de stad, al het volk stroomde samen langs de kaden, toen de blanke bolle zeilen van onzen diepgaanden bark zichtbaar werden en bij het binnenvaren begroette men ons met luid gejubel.

Dat was een schitterende ontvangst, allerwegen wenschte men ons geluk met het behaalde succès.

Eerst nu echter na een paar dagen rustens, nu wij aan het uitpakken gaan en sorteeren, eerst nu kunnen wij ons volle rekenschap geven over het welslagen onzer onderneming.

Zeker het doet ons goed, dat het volk met zooveel bewondering, die groote zware kisten beschouwt en niet uitgeroepen raakt over al die vreemde dingen, die het te zien krijgt. Maar, rijkdommen opstapelen in de magazijnen is geen hoofdzaak, wij moeten ook onze waren tegen goede prijzen verkoopen. Eerst wanneer dit geschiedt, kunnen wij juichen; wij zijn ten volle geslaagd!

Schitterend was het verloop der tentoonstelling. Toen het eerst maar een krachtig douwtje kreeg, liep het als van zelf. Veel inzendingen, veel bezoekers, veel bewonderaars, veel vroolijkheid en vreugde; algemeen spijt, dat het niet langer kon duren.

Maar mag men daarom reeds nu spreken van succès?

Ja, en neen.

De tentoonstelling op zich zelve, als *eerste proeve*, is uitstekend, schitterend geslaagd. Natuurlijk slopen er fouten in, en veel ook. Maar dat kan niet anders. Gelukkig dat deze feilen algemeen zijn opgemerkt, een volgende maal zullen ze dan wel vermeden worden.

Maar WAT NU?

Moge wij ons nu tevreden stellen met weken, maanden lang te spreken over die gelukkige dagen; dat alles toch zoo netjes ging en zoo mooi afliep!

Neen, het ware succès moet nog veroverd!

Wat wij NU moeten doen, is *hard werken* en er voor zorgen dat de tentoonstelling werkelijk voordeel brenge aan de Kolonie.

Dit succès, volgens ons het eenige ware, hangt geheel en al af van de wijze waarop men *thans* de handen aan het werk slaat.

Daar moet een innige samenwerking ontstaan tusschen landbouw en handel, tusschen Gouvernement, Curaçaosche Maatschappij en particulieren.

Het terrein dat ontgonnen moet worden kon niet in zijn geheel tegelijk worden bewerkt.

Men moet het vruchtbaarste plek je uitzoeken en daarmede beginnen.

Wij zullen eens de aandacht op sommige punten vestigen, aan meer bevoegden overlatende een keuze te doen, en te beslissen, wat het Gouvernement behoort te doen, wat de Curaçaosche Maatschappij, wat de particulieren.

Wij weten niet of de inzendingen voor de Afdeelingen Paarden, Rundvee, Ezels, Geiten en Schapen, Varkens en Pluimvee, volledig genoeg waren om hier omtrent reeds tot een besluit te kunnen komen, wat rasverbetering, fokkerij en export betreft. Misschien hooren wij daarvan wel iets meer op de aanstaande vergadering der Cur. Maatschij. Ten sterkste echter, meenen wij te mogen aanraden dan toch vooral het voor en tegen der verschillende maissoorten te bespreken opdat er tijdig worde geweten, welke mais het best verbouwd kan worden. Men kan hier nog eenige voorstellen tot meerdere verspreiding van deze goede maissoorten onder het volk aan toevoegen. Ook het uitzaaien van goede grassen voor hooibereiding verdient wel een bijzondere overweging.

Niet alles behoeft, echter, te wachten op de aanstaande vergadering der Cur. Maatschij. Bijvoorbeeld, men kan reeds aanstonds overgaan minstens tot het opzenden *der lijsten* van de geneeskundige kruiden aan het Kol. Museum, of aan een bekenden Botanicus. Dr. v. HALL zal ons hier den weg wel willen wijzen. Zoo er werkelijk nieuwe kruiden ontdekt zijn, of indien althans bewezen kan worden dat vroegere opgaven onvolledig waren, kan de wetenschap er slechts bij winnen. Wellicht, dat ook onder dit opzicht iets op Curaçao kan verricht worden, wat ons voordeel op zal leveren.

De met goud bekroonde katoen van St. Eustatuis is reeds bekend in Holland. Men zoeke nu relatie met een industrieel, en ondertusschen trachtte men door onderlinge samenwerking, of door subsidie van het rijk een flinken voorraad te planten, opdat men gereed zij, zoodra de eerste aanvrage komt. Reeds vroeger hebben wij vermeld dat deze katoen geprezen werd door de fabrikanten; wij gelooven daarom vastelijk, dat zoodra men een flinke partij kan aanbieden, de kooplustigen wel zullen opdagen. Reeds is men in Holland overtuigd, dat ook in onze kolonie met den katoenbouw begonnen moet worden. De vraag geldt alleen nog maar, op welke wijze. Dat men dus beginne en spoedig.

De markt moet nog gekozen worden, de keuze daarvan zal zeker ook afhangen van qualiteit en voorraad.

Aan het werk dus en katoen geplant, goede soorten en in groote hoeveelheden, met alle voorzorgen tegen rupsen en insecten. Zoo spoedig de oogst binnen is, of indien er nu reeds een aardig partijtje mocht aanwezig zijn, make men dit bekend.

Wacht toch niet tot de koopers van zelf komen, maakt reclame en lokt de menigte.

Onze apothekers hebben behalve hun keurige collecties geneeskundige kruiden nog een rijke verscheidenheid van oliën ingezonden.

Kokosolie wordt hier o. a. veel gebruikt, dat men nu bij voorkeur de bekroonde olie vrage, men is dan zeker zelf iets van buitengewoon goede qualiteit te verkrijgen, bijna geheel zonder reuk, maar daarenboven zal deze olie dan ook in grooten voorraad geperst worden, waardoor bij voeldoende navraag de noodige machineriën zullen worden aangekocht en zoodoende export dezer olië mogelijk gemaakt.

Feuilleton.

BRUIDJE.

Het liep tegen twaalf uur in den morgen en de plechtige Hoogdienst was zoo goed als ten einde.

Links van het opgepronkte outer, dat straalde zoo klaar tegen de donkere palmen en het zachte gebloemt als een reusachtig kruis van vervloeid vlammengoud, zaten eerbiedig de jongens geknield in hun zwarte, onbehagelijk-mooie communie-pakjes.

Aan de andere zijde de bruidjes: één witte, zacht-witte, doorzichtige plek, als een ongerepte wolk voor het Heilige der Heiligen neergezegen, als een bloembed van levende lelies, rank voor den troon van het Lam zonder vlek.

Als de laatste Benedictie met het Hoogwaardig gegeven was en de grijze Priester, diep gedoken in zijn stijf-gouden koorkap in vrome begroeting en gelukwensch zijn kinderen had toegesproken, hieven ze, op zijn gebaar, wat schuchter eerst, maar weldra met vaste, heldere stemmetjes hun blije danklied aan, dat al hun leven zou blijven rondzingen door hun hoofd:

O, schoonste dag van héél ons leven,
O dag van louter zielsgeneucht...!

Het gaf een lieflijken, hemelschen galm door de wijde gewelven van het gothische kerkje, al hooge, vroolijke stemmetjes, die *voelden* zoo echt wat ze zongen.

Na het lied, processie.

Twee bruidekens met lange, donkere lokken achter witte sluierplooien, ruischen stemmig naar voren, nijgen en keeren van allen gevolgd naar het zijpad der Kerk. Dáár wacht, bovenaan, de grootste misdienaar met het zilveren draagkruis, geflankeerd door twee onrustig-bewegelijke jongetjes in roode toga en witte superplie, dragend ieder een schommellantaarn van geel koper met donker roode glaasjes.

Beweging onder de menschen-massa in het kerkruim. Rijke moeders en tantes in zwarte gegaloneerde zijde naast mindere in gewone stof, allen haar bereukte zakdoeken gereedhoudend voor reeds opdringende tranen. — Hier en daar een bedaagd heer in onberispelijken frac en hooge, witte glimboord, opstekend zijn breeden rug en schouders, om alles te overzien, tot ergernis van die achter tegen hem opkijken. — Overal kinderen in alle schakeeringen van uiterlijk en stand, brutaal op de banken geklommen en rondkijkend nu met gulzig-genietende oogen.

Langzaam en scharrelend vervloeide de woelige kleine-menschendrukte voor het altaar tot een lange, geregelde rij door het smalle kerkpad. Vóórop, misdienaars in kleurige togen; dan, door-elkaar, de kleine, witte strooistertjes, die zich bij al het menschen-bekijk prinsesjes voelend, ernstig en eerlijk met hun gehandschoeide vingers de mooie snippers uit hun mandjes neertellen op den grond en dan onder al die open gezichten omzich-heen, met groote lachoogen een knikje zoeken van moeder of tante of oom.

Achter haar de jongens, zwart met breede, wit-zijden strikken, de hoofden voorover gebogen tot dicht bij hun kaarsvlam en op verlakte schoenen in kleine pasjes moeilijk-devoot vooruit gaand.

Eindelijk de meisjes, de bruidjes, zedig en wit, één voor één, enkelen met een bouquet van theerozen en lelietjes-van-dalen, héél langzaam voortschrijdend door de dichte, stille menschenstraat...........

Tusschen háár ging er één, onder slependen sluier rank en prachtig als een koningskind uit oude, gedroomde verhalen, met een zachten schijn van weemoed over haar biddende wezen; de paarlemoeren kralen van haar zilveren rozenkrans bleven gaan tusschen haar witte vingeren, als vreesde ze, van zooeven, na haar eerste omhelzing van Jesus, niet geheel haar leed te hebben uitgesnikt.

Eénmaal weer had ze moeite, niet te schreien; haar meisjesschaamte voor tranen, die alle menschen zouden zien, was nauwlijks diep genoeg: gàuw bad zij door met toegeknepen oogen en zenuwtrillende lippen: Heilige Maria, Moeder Gods, bid voor ons, zondaars!......

Wat was dat?— Was *zij* van binnen niet reiner en méér nog aan de Engelen gelijk dan zichtbaar was in haar smetlooze kleed? Had *zij* niet het zaligst van allen het Goddelijke Manna voelen neersneeuwen in heur wachtende, jubelende ziel?

En toch bleef zij staag haar weesgegroeten herhalen, nù mistroostig, snikkend bijna als ware àlles reeds te laat — en dàn weer opeens zoo heel-meisjesachtig, vleiend Maria met zoete zijige woordekens van liefde en hoop en kinderlijk vertrouwen......

St. Eustatiuus biede zijn honing niet in groote keulsche potten van ƒ8 à ƒ10, maar in kleine fleschjes te koop aan, in fiaconnetjes, die bijv. maar ƒ0,50 of ƒ1 kosten en de zoete mondjes zullen wel toehappen. Nu was de koop te duur en te groot.

De met zilver bekroonde kokoszeep kan ook op Curaçao en eilanden zeer goed verkocht worden. Men beginne slechts, en zorge voor goede afwerking en billijke prijzen. Bij al dergelijke artikelen is het onze vaste overtuiging, dat wij zelven, de bewoners van Curaçao en de eilanden, een voorbeeld moeten geven. Eerst zelf veel koopen van de echte koloniale waren, waardoor zulk een industrie of fabricatie mogelijk wordt gemaakt, daarna denken aan export.

't Is ook nog al begrijpelijk, dat iets zich niet uit kan breiden, vóór het bestaat. Dat deze industries beginnen te bestaan, daarvoor kunnen wij zelven zorgen, dat zij zich verder ontwikkelen en uitbreiden, daarvoor moeten afnemers gezocht worden in het buitenland. Export kan onmogelijk begonnen worden, tenzij de industrie reeds een weinig weerstandsvermogen bezit en zich reeds krachtig heeft gevestigd.

Wij kunnen moeilijk op alles wijzen, maar is het niet vreemd, dat er nog zoo weinig goede oranjeriëen op onze eilanden gevonden worden, en dat de Curaçao-likeur, welke het meest gekocht wordt, *elders* is gedistilleerd. Zou het niet mogelijk wezen, bijv. deze vreemde Curaçao en de Curaçaosche Curaçao eens te analyseeren en wat meer reclame te maken voor de ECHTE Curaçao. Handel en landbouw moet samenwerken.

Verdient het ook geen aanbeveling om in plaats van Benedictine en Chartreuse wat meer onze Curaçao aan te prijzen en bekend te maken?

Hetzelfde zouden we willen zeggen van het Angostura Bitter, dat ook met laragasap bereid wordt.

Een quaestie van smaak. Zeker, maar smaak regelt zich evenzeer naar de mode. Waarom vinden deftige lieden baardige oesters en adellijk! wild zoo fijn?

Men zorge, wij herhalen het, voor superieure qualiteit en billijke prijzen en beginne bijv. met onze Curaçao meer gewild te maken op de booten, die onze havens bezoeken, de aanvraag naar laragaschillen zal dan ook wel grooter worden, wat weder aanleiding zal wezen tot uitbreiding der oranjerieën.

Men moge dit alles kleinigheden noemen, maar men vergete toch niet, dat al wat groot is, eerst klein geweest is, en de curaçaosche laraga om zijn buitengewonen geur beroemd is. Waarom zou Curaçao niet even gewild kunnen worden als Chartreuse en Benedictine. Men biede ze slechts in groote hoeveelheden te koop op de voornaamste markten en zorge steeds voor de beste qualiteit.

Oranjerieën aanleggen, of verbeteren kost echter veel tijd, daarom mag men het niet langer uitstellen, doch evenmin ZICH UITSLUITEND DAAROP TOELEGGEN.

De hoedenindustrie heeft altijd onze bijzondere aandacht getrokken en met vreugde hebben wij ondervonden, dat ook op Curaçao zeer goed werk kan geleverd worden.

De bekroonde hoeden waren zeer gelijkmatig en fijn gevlochten en, wat bijzonder vermelding verdient, het bleek later, dat de twee hoogst bekroonden van Curaçao leermeesteres en leerling waren. Wij kennen deze beide personen niet, maar indien zij genegen waren zich nog meer en beter te bekwamen, zoodat zelfs de minste foutjes werden vermeden, zouden zij misschien door de Cur. Maatij kunnen worden aangesteld om aan nog een paar der beste werksters onderricht te geven, of zoo men wil, eenvoudig met andere goede werksters samen te werken onder contrôle der Maatij. Het zal dan niet noodig wezen zooveel geld uit te geven om goede vlechtsters naar Portorico te zenden om aldaar zich de beste methode eigen te maken, maar men kan veel beter hier eenige goede vlechtsterswerk verschaffen. Iemand die reeds zeer fijn werk levert, zal, dunkt ons, de verdere afwerking ook nog wel aan kunnen leeren, als haar maar eenige goede voorbeelden worden verschaft.

Als de Maatschappij er ooit toe kan komen een permanente tentoonstelling te houden, en wij gelooven, dat dit plan ras verwezenlijkt zal worden, zouden de verschillende zalen van een flink gebouw uitstekend dienst kunnen doen voor expositielokaal, export-kantoor, leeszaal en vlechtschool. Een soort coöperatieve vereeniging „Eigen Hulp". Met alle kracht moet men echter bevorderen het *bezemmaken*. De bezems hier gemaakt van stroo, dat hier gegroeid is, voldeden uitstekend, en worden nog goedkooper verkocht dan de amerikaansche, niettegenstaande ze beter zijn. Zoo'n bezem baant zich zelf een toekomst en veegt geld in de Kolonie.

De Maatschappij make bekend, welk zaad dit stroo levert en waar het stroo eventueel verkocht kan worden ter vervaardiging van bezems.

Een opmerking echter. Men late nu ook de houten stelen hier maken en voeren ze niet in uit Amerika, indien deze stelen even net, en goedkoop hier geleverd kunnen worden. Dit kost waarschijnlijk een machine, maar een ondernemend koopman, die bijv. zelf eenige gronden ter beplanting bezit, beloopt, dunkt ons, niet zooveel risico, als hij deze industrie eens invoerde. Vele menschen zullen er werk door hebben en het wil ons voorkomen, dat de moeite wel beloond zal worden.

Maar nu weer niet lang wachten; het zaad kan in Augustus gezaaid worden, zoodat in Februari de nieuwe industrie reeds in vollen gang kan wezen. Zoo spoedig mogelijk moet men derhalve beginnen met de toebereidselen, opdat als de stroo droog is en gereed ter bewerking, ook de stokken en blikjes etc. klaar zijn om de bezems vast te zetten.

Op de permanente tentoonstelling zal, voorzeker ook wel een plaatsje gegund worden, maar dan achter vitrines, opdat die fijne goederen niet stoffig worden, aan de dameshandwerken. Daar zijn werkelijk kunststukjes onder, die zeer veel bezoekers trekken en den kooplust opwekken. Indien bij verkoop der verschillende artikelen eenige percenten worden uitgekeerd aan de Maatschappij, zullen de onkosten voor een dergelijke inrichting toch zoo hoog niet loopen. Eveneens kunnen bijzonder soort meubelen, die nu eens met buitengewone zorg worden ontworpen en afgewerkt daar een plaats vinden, evenals de schilderijen en fotografieën en de snuisterijen van caret en goud.

Van de pitavezel wordt uitstekend touw geslagen, halsters vervaardigd, zelfs waaiers en mandjes. Zoo gaarne zouden wij wenschen, dat aan de pita- of-sisalquaestie nu eens een einde kwam. De proeven hebben thans toch lang genoeg geduurd. Is het niet mogelijk een groote maatschappij met flink kapitaal hier te lokken door voordeelige aanbiedingen en gunstige conditieën, dat men dan ten minste trachtte in 't klein voordeel te behalen van de vele pita- en sisal-planten op ons eiland, door touw, halsters, zakken, balen, vischnetten etc. te vervaardigen. Want jammer blijft het, dat dergelijke planten, die hier zoo bij uitstek welig groeien, niet benut worden. Waarom beginnen wij niet in 't klein, dit kunnen wij toch zonder veel onkosten en moeite?

Ten slotte nog een enkele bemerking.

Het zou een groot voordeel wezen door de Tentoonstelling ons gebracht, indien de verschillende bekroonde inzenders ook eens te weten kwamen, welke fouten hun werken nog aankleefden.

In het algemeen genomen zullen deze personen tot de beste landbouwers, veefokkers, zoutgaarders, etc. behooren. Wij hebben eenige oordeelvellingen, als bij toeval gehoord, waarvan wij het jammer vinden, dat zij niet vernomen werden door den persoon in quaestie, hij zou daardoor kunnen leeren en voortgang maken. Men is toch nooit te oud om te leeren. Dat deze personen dus eens moeite doen om bij de respectieve juryleden eenige inlichtingen te bekomen, niet juist schoolsgewijze, maar vriendschappelijk en zonder te twisten over de gevallen beslissing. Eerst dan kunnen de voordeelen der gehouden tentoonstelling zeer groot wezen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Zondagavond werden in de Rozenkranskerk voor de zielerust van

---

Waaròm ook zou het te laat zijn, dacht ze dan; was het al niet véél, heel véél gewonnen, dat vader naar de kerk had willen komen, dat hij de gansche, lange Mis stil was blijven zitten?......

O, ze voelde het zoo, toen ze als een stille, biddende Engel haar zondigen vader voorbijtrad; ze zag zoo zijn koppige, spottende zondigheid als een zwart en stoer gevaarte hóógopgetrokken, vond zijn gevangen ziel, zijn mooie, zachte vader ziel, en dàn voelde ze opeens haar teere handen sterk worden, om dien ouden muur in al zijn vastheid neer te breken en de ziel van haar vader te verlossen uit dien nacht, als Maria maar hoorde en hielp......

En gejaagder bad ze door, blijde in haar stralend verlangen: Heilige Maria—bid voor ons zondaars......

Het bruideke wist niet, dat de vader méér had gedaan dan stil naar de Mis zitten kijken; zij wist niet en had misschien nooit geloofd, dat hij juist bij haar omgang, véél en diep had gevoeld.

Hij, met zijn fijne, mooi-voelende ziel, hóóg zich uitwetend boven kerkdevoties, was koel-bedaard het Godshuis binnengegaan in fier rondkijken met mannelijken kop en even knikgroetend de enkele bekenden, die hij zitten zag.

Eerst tusschen al die gelijk-witte bruidjes voor het altaar zijn dochter gezocht; dan zitten op de harde kerkbank, gemakkelijk toch met gekruiste beenen, — en, als in den schouwburg, in gedwee afwachten van het gestelde uur, opnemend de mannen en vrouwen, die met een kruisje en een knieknik de leege plaatsen om hem heen kwamen bezetten.

Toen een klokslag, en, voor hem uit, in de verte: een lange rij van misdienaars, rood en wit, en drie geestelijken, mat-goud.

Hij was gaan staan en door de ijl-blauwe wierookwaze heen had hij diep in de zachte donkerte van de absis het flets-gouden altaar zien pralen en daarvóór het stil-vrome beweeg der goudgekleerde priesters, die, aldoor gebarend met hun stoorloos-biddende wezens ernstig en met gevouwen handen de zachte outertreden begingen, of stonden, of zaten ter zijde op roode pronkstoelen.

En de mooie muziek die met breed-gedragene golven door de wijde gewelven gevloeid kwam, had over alles de heilige wijding der ééénheid gespreid......

De vader was er kunstenaar voor, om alles van dat sublieme te zien.

Zijn kijkende oogen hadden niets meer geweten dan priesters in wijdgouden kasuifels en zijn ziel was droomend in drijven gegaan als een bloem op den drijvenden stroom van die zienlijke schoonheid.

Hij had zijn eigen kerkjeugd hervonden als een stuk vergeten weelde.

Toen hij rondzag, vond hij ineens zich alleen staan tusschen veel menschen, oude en jonge, die allen knielden en ernstig voortlazen uit hun versleten kerkboeken of achteloos de zwarte rozenkranskralen door hun vingers lieten vallen.—

Dan was hij óók gaan knielen, uit voegzaamheid. Maar hij had gevoeld, dat hij kleurde, omdat hij wel wist, dat zijn knielen een leugen was.

En plotseling was zijn stille ontroering hem opgerezen als een groote, lamme lafheid, als een soort van verraad aan zijn eigen zelfgenoegzame ziel, als een geheime vromigheid-buiten-zijn-vrinden-om.—Hij was begonnen zich te schamen over zijn fraai-vinden van een Roomsche Mis en hij had tot zich zelven gezegd, dat het alles noch maar een mooie zottigheid was en dat hij een hoogdienst van Bouddha - priesters wel even bekoorlijk zou vinden......

Star was hij, toen blijven zitten in een hoog en trotsch gevoelen, dat geen kerkvertoon hem langzaam inluien zou.

De Consecratie was gekomen met haar aanbiddings-stilte, haar wierook, haar geklingel van wit-zilveren bellen......

En de Communie was gekomen, de éérste Communie van jonge gelukkige kinderen...... Hij had de stil biddende bruidjes naar den ouden priester zien gaan, die bukte en reikte al prevelend uit zijn gouden miskelk haar de Witte Hostie toe......

Maar roerloos had hij het gaan en keeren der vele Maagdekens gezien, onverschillig, of het alles zijn keurigen oogen geen deugd deed.

Zijn dochtertje was ten Hoogtijd getreden, maar voor haar blanke hemelschheid had hij pijnlijk-moedwillig de oogen gesloten.

„Haar geluk was een droom, een dom-vrome illusie......"

Als zij weer stilzat in zalig gebed, was hij gaan verlangen naar het einde der plechtigheid. Hij was zich bij het gedurig communie-geven gaan vervelen als een kind onder een Zondags-preek, afleiding zoekend in de biddende mannen en vrouwen om-zich-heen, maar hun vroomheid vond hij ellendig.

Toen was de Processie gevolgd.— Traagzaam zag hij trekken de vaandels en kruisen, boven de menschenhoofden uit, langs biechtstoelen en kruiswegstaties. Men ging het middenpad kiezen, langs hem.

Hij keek om met groote vraagoogen: saamgepakte kijk-menschen tot achter in de kerk en vlak-bij: drie misdienaars met kruis en lantaars, voorzichtig naderend...........

Het trof hem niet. Hij sufte wat en zat te denken, dat zoo'n omgang maar een langdurige onnoodigheid was.

De jongens gingen voorbij: „biddende jongens, allemaal ééénder bij-

PASTOOR FRIE z. g. op plechtige wijze de Metten der Overledenen gebeden bij de katafalk door een groot aantal religieuzen voorgegaan door Mgr. VAN BAARS.

Den volgenden morgen vóór de Pontificale Requiemmis werden de Lauden gebeden, en na de H. Diensten hield Mgr. VAN BAARS de lijkrede.

Den volgenden dag was er weder een plechtige rouwmis namens de Paters Dominikanen.

* *
*

Met groote voldoening vernemen wij, dat vijf schoolzusters, waarvan twee de akte bezitten en twee andere reeds voldoende zijn voorbereid om examen te maken, de reis naar Curaçao met Pastoor VAN WEERELT hebben ondernomen. Ook komen er nog twee liefdezusters ter versterking van het getal verpleegsters in het Gasthuis. Wij hopen derhalve, dat de *Prins der Nederlanden* den 18den Juni a. s. hen allen behouden in onze haven voere.

Regenval.

van 1 — 6	Mei............	2,5	mM.
van 7 — 13	„	0	mM.
van 14 — 20	„	0	mM.
van 21 — 27	„	0	mM.
van 28 — 31	„	1	mM.
	Totaal	3,5	mM.

't Is niet veel en dat bij dien fellen aanhoudenden wind, welke boomen en planten met stof overdekt en den grond geheel en al uitdroogt. Kwam er maar spoedig verandering!

C. S. S. V.

Zaterdagavond was het, zelden zoo smaakvol versierde, „Theater Naar" vol van keur van toeschouwers, die met geestdriftige belangstelling het begin der soirée afwachtten.

Nadat de Ouverture „*Orpheus*" zeer verdienstelijk was gespeeld, weerklonken de tonen van het „*Wilhelmus*". De Gouverneur, vergezeld van zijn beide adjudanten, werd naar zijn loge geleid, terwijl alle personen zich verhieven en eerbiedig bleven staan.

Wegens den rouw kon Z. H. E. G. niet de geheele soirée bijwonen, maar wilde toch een bewijs van sympathie geven door bij N°. 2 en 3 tegenwoordig te zijn.

Onmiddellijk nadat de Gouverneur had plaats genomen, verscheen de luitenant commandant I. VAN LIER, omringd door de scherpschutters, en sprak een gloedrijke redevoering uit, waarin hij dank bracht voor de betoonde belangstelling en nogmaals het edel doel en streven der vereeniging verklaarde, dringend allen uitnoodigende toe te treden tot de Vereeniging, hetzij als werkende, hetzij als ondersteunende leden.

Hierna werd een vaandelmarsch gespeeld, toen werd er gecommandeerd „Presenteer geweer" en op het tooneel verschenen drie Dames als afgevaardigden der Curaçaosche Jonge Dames, die bij monde van Mej. ELLA VAN ROMONDT getuigden van haar waardeering voor de Vereeniging en als bewijs daarvan een prachtig geborduurd Vaandel aanboden. Dankbaar werd dit aanvaard en met enkele woorden hulde gebracht aan de Jonge Dames voor dit buitengewoon bewijs van sympathie.

Het schermen met geweer en degen werd door de Scherpschutters op meesterlijke wijze uitgevoerd. Toen verliet de Gouverneur weder het theater.

Het tooneelspel „De Advokaat" werd zeer goed gespeeld; daar zijn flinke acteurs onder de dilettanten. De tableaux vielen erg in den smaak van 't publiek, vooral „Het artistieke Italië", de onderscheidene kunsten en wetenschappen door verschillende Dames voorgesteld.

De komische alleenspraak van den heer W. I. DEBROT was echt komisch en vond veel bijval, maar „Los Lobos Marinos" moest zelfs herhaald worden. De heer ARTURO MARCHENA heeft manden vol lauweren geplukt.

Moge deze feestavond er toe hebben bijgedragen de Schutters nauwer en in grooter getale om hun vaandel te vereenigen om met moed te volharden.

Benoeming.

Door de regeering van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika is de heer JOHAN GAERSTE tot Vice-Consul der republiek alhier benoemd.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Jean Gieseler, Zulia Pietters, Emilio Reinhard (2), Arthur Salton, Eulogio Tavares, Gabriel Antonio Yadhouw en G. A. Pinedo en Samuel Pinedo (aang.).

Onze financien.

April is voor de koloniale kas een goede maand geweest. Na de oogstmaanden, dus mag men veronderstellen, dat in hoofdzaak niet het volksvoedsel mais werd ingevoerd, beliep de belasting op den invoer *f* 10,062,445, veel meer dan 1|12 der geheele raming *f* 80,000. Ook 't lichten bakengeld, haven en veiligheidsrecht en loodsgelden waren hooger dan de vorige maanden. In 't geheel is er voor het eiland Curaçao aan belastingen een batig saldo van *f* 2,807,93 en aan inkomsten van onderscheiden aard: *f* 13,201,41, te zamen derhalve *f* 16,009,34 meer dan 4|12 van de raming der inkomsten voor het eiland Curaçao alleen.

Onderscheiding.

De fransche Regeering heeft benoemd tot Officier d'Academie dr. P. K. TH. LENS, officier van gezondheid 1e kl., chef van den geneeskundigen en hospitaaldienst in de kolonie Curaçao.

Wij wenschen Dr. LENS geluk met deze onderscheiding.

Muziekuitvoeringen

gedurende de maand Juni 1904 *door het muziekkorps van het garnizoen onder directie van den Kapelmeester*

J. P. BOSKALJON.

Iederen Zondag om 6½ uur n. m. op het Gouvernementsplein.

Woensdag 8 Juni om 7½ uur n. m. op het Molenplein, Overzijde.

Woensdag 22 Juni om 7½ uur n. m. in het Wilhelmina Park.

Overscheping.

De voornaamste couranten op ons eiland keuren eenparig het nieuw decreet van CASTRO af. Algemeen is men van gevoelen, dat de onverwachte verhooging van rechten voor goederen in Venezuela ingevoerd, nadat zij zijn overgescheept op de Antillen, minstens een *onvriendelijke daad* is van President CASTRO ten opzichte der bevriende naties, op welke onvriendelijkheid wel eens streng gewezen mocht worden, opdat daaruit begrepen kan worden, dat de „vriendschappelijke betrekkingen" wel eens gevaar konden loopen.

Algemeen wordt ook verlangd, dat Curaçao nu toch niet langer een vriendendienst behoeve te bewijzen aan een onvriendelijke regeering en niet langer politietoezicht uitoefenen op het uitvoeren van ammunitie en wapenen.

El Siglo XX herinnert in zijn nummer van Dinsdag ll. aan het feit, dat een dergelijke slag als thans onzen handel getroffen heeft, ook dreigde tijdens het bestuur van Mr. BARGE, doch dat Hij onmiddellijk den slag afweerde door in het geheim aan den toenmaligen President ANDRADE mede te deelen, dat een decreet, waardoor overscheping aan Curaçao ontnomen werd, onmiddellijk de arsenalen der Kolonie zoude open zetten.

Aruba.

Een uitstekend jaar voor de aloë. Reeds nu wordt door amerikaansche kooplieden gecontracteerd tegen 3½ dollarcenten per pond.

Dr. C. J. J. van Hall.

Wij zullen thans het verslag vervolgen der zeer belangrijke besprekingen van de planters met den Inspecteur van den landbouw in West-Indië.

Om de insectenplaag tegen te gaan in Holland volgt men drie manieren van bestrijding:

1. Men zaait het graan onmiddellijk voor den winter, zoodat de koude, welke geen beletsel is voor het ontkiemen der zaden, het leggen der eitjes en de ontwikkeling der larven tegenhoudt.
2. Men zaait vangplanten te midden van het graan. Vangplanten hebben op zich zelf weinig waarde voor den landbouwer, maar zijn zeer geliefd door de insecten.

   Knollen zaait men bijv. tusschen bieten, aardappelen en graan; de insecten graven zich in die knollen, de andere planten zijn vrij, de vernielers gevangen.
3. Men vangt de insecten, bijv. kevers, torren etc.

   Dit is wel tijdroovend, maar wat kost meer, verlies van geld en oogst, of verlies van tijd?

Ook op Curaçao nestelen de insecten zich in het hart der planten.

Bestaat er echter ook hier een middel om die larven te dooden?

Zoo de plant wordt aangetast, is ze dan totaal verloren, en wordt ze dan ook vernietigd?

De heer J. H. W. GRAVENHORST verklaart, dat de plant als verloren kan beschouwd worden; het is geen algemeene gewoonte de aangetaste halmen weg te snijden, somtijds doet men dit wel.

Dr. VAN HALL vraagt verder; wanneer vertoonen zich de insekten alleen na een regenbui, of op vaste tijden?

De heer H. STATIUS MULLER merkt op, dat deze plaag zich niet geregeld vertoont, ook heeft hij meermalen ondervonden, dat wanneer er geplant werd op plaatsen,

---

na...... 'n roomsche jeugd ......, aannemen......'n dag vroom......overmorgen vergeten......"

En de bruidjes kwamen: „Meisjes......écht......bidgraag......"

Hij zag ze voorbijgaan in heur sneeuwwitte statie met gevouwen handen en zedige oogen.

Een lange rij reeds van loutere witheid strekte zich recht voor hem uit en aldoor trokken weer maagdekens zoo engel-devoot en vol liefde hem langs.

Hij wilde haar geluk niet gelooven. Hij wilde maar stijf zich dwingen te zeggen, dat het alles een voorgedane, dom-gedweë vromigheid was.— Hij had wel zijn hoofd met een ruk willen afwenden en beide zijn handen voor zijn grage oogen slaan, om niet langer die witte, witte kinderen, zoo onschuldig en zalig, te zien, als er maar geen menschen om hem heen hadden gezeten, nieuwsgierige, rond-kijkende menschen, die zijn zotte manieren zouden opmerken en elkaar aanstooten natuurlijk met groote, domme gezichten.—

Maar telkens als een ander blank bruidje voorbijtrad, moest hij zijn onverzadigde oogen toegeven en ze genieten laten van dat mooie, biddende meisjesgezicht, levend blank met plechtige waze overtogen, en dan voelde hij weer, dat heur lieflijk gelaat, als een zon door de wolken, heenbrak door zijn starre trotschheid en warmte neerstraalde in zijn koude, verduisterde ziel.

Hij voelde het wel, maar hij wilde het niet weten. Hij durfde niet. Zijn mooie, zachte ziel durfde niet spreken, schuw voor het *ongeloof*, dat in haar was. Dit bleef zijn spottende stem verheffen, om de échte, lieve geluiden dier ziele dood te doen......

De vader zag om naar zijn dochtertje „Hoe zou *zij* wezen?"......Maar hij deed of hij niet verlangend was en keek de rij, achter zich, af, schijnbaar of hij gehaast was en weg moest.

Scherp keek hij uit; hij zocht, onrustig en angstig. Hij voelde, dat hij getroffen ging worden......

En zie, daar kwam ze, zijn dochtertje, daar, het vijfde......stil en héélwit tusschen de anderen;......ze keek niet, ze bad......daar kwàm ze, aldoor biddend met bleek gezicht en zoete, roode lippekens......O, mooi bruidje toch met haar heerlijk profieltje en donkere lokken en witten, strakken sluier ...... mooier dan die ......alléén mooi ......Daar kwam ze, dicht-bij, zoo blank en zacht en kinderlijk-lief......o, een BRUIDJE...... een *Engel......zijn* kind......

En de vader voelde een schok door zijn star-trotsche ziel gaan. En hij zag er zijn zondig-spottende denken zwart-leelijk gerezen naast de blankheid van zijn biddende kind.

En van-zelf knielden hij neer tusschen al die kijkende menschen en sloeg hij zijn handen voor zijn bevend gelaat, om zijn te wreedgedwongen vaderziel vrij te laten losbarsten uit haar stroeve geslotenheid en zich toonen in tranen, die haar redding aanzegden van den eeuwigen, zondigen dood.

B. van Aemstel.

waar vroeger houtskool gebrand is, de rups steeds wegblijft. Een andere methode, welke volgens hem aanbeveling verdient bestaat daarin, dat men de oude maisstengels, die van het vorige jaar achterbleven op het veld verbrandt en zoo de rups zich als de plant begint te groeien nog vertoont onmiddellijk er de kippen instuurt. Asch strooien schijnt derhalve een goed voorbehoedmiddel.

De heer C. PERRET GENTIL meent, dat men niet zóóveel onkosten kan maken voor mais, de baten zijn dan te weinig. Hij laat alles eenvoudig groeien. Dank een goede irrigatie kan hij verklaren, dat de droge tijden hem meer voordeel opleveren dan de regentijd met al zijn insecten.

Dr. VAN HALL vindt, dat het toch zoo kostbaar niet is om de kippen het veld in te sturen.

H. STATIUS MULLER. De kippen beschadigen ook de planten en pikken de bloesem weg tegelijk met de insekten.

Dr. VAN HALL vraagt of het dan geen aanbeveling zou verdienen tusschen de mais planten te zaaien, die bijzonder de insekten trekken, zoogenaamde vangplanten.

De heer GORSIRA (van Kl. St. Martha) verklaart, dat de mais voor de insekten de meest geliefkoosde plant is.

Dr. VAN HALL. Dat is al een zeer moeilijk geval, want ondergrondsche inspuiting met benzine schijnt nog al een kostbare methode.

Vooral met het oog op den onzekeren regenval, vult de heer J. H. W. GRAVENHORST aan, want men waagt niet veel als men dan na kostbare voorzorgmaatregelen door gebrek aan regen toch nog geen oogst kan binnenhalen.

Dr. VAN HALL vraagt verder of het wel werkelijk vliegen zijn, die de mais zoo benadeelen, want vliegen eten geen bloesem, wel doen dit de larven.

Algemeen zijn de planters van oordeel, dat het wel degelijk de vliegen zijn, die zelf de bloesem uitzuigen. (Met vliegen worden misschien muskieten, of muggen bedoeld, het volk althans spreekt steeds van „musca.")

De heer C. GORSIRA Fz. kan misschien een oplossing vinden voor het moeilijke vraagstuk der insecten-bestrijding, door er op te wijzen, dat de muskieten zich nooit voor Februari vertoonen. Men heeft dus slechts te zorgen, dat men eerder plant.

Dr. VAN HALL is het met deze beschouwing geheel eens; zoo men eerder plant, valt de bloeitijd van de mais vóór Februari, d. i. voordat de muggen zich vertoonen en de oogst ten minste van deze plaag gered. Maar daar zijn nog andere plagen, waarover geklaagd wordt, de droogte namelijk

Water, water, roept men hier, het moet eerder regenen!

Wat is echter voor landbouw verkieselijker te veel of te weinig regen? De Inspecteur meent, dat het laatste beter is dan het eerste.

Men kan ten minste iets doen om den grond wat te houden, maar te veel regen tegengaan, kan men niet.

Irrigatie is duur, heel duur, maar dan heeft men de teelt ook in zijn macht en kan de planten laten bloeien, wanneer men wil. Dit is een groot hulpmiddel bij bestrijding der insectenplaag.

De planters moesten nu eens nauwkeurig nagaan alle onkosten bij het planten der mais en ook de opbrengsten zuiver uitrekenen. Maar men lette er s. v. p. op hoelang er werkelijk op het maisveld gewerkt wordt, want de arbeiders moeten dikwerf van alles doen en dan gaat er veel tijd verloren aan ander werk. Men moet dus alleen in rekening brengen, wat enkel en alleen aan een bepaalde culture besteed wordt en deze onkosten vergelijken met de opbrengsten dezer teelt.

De heer J. H. W. GRAVENHORST meent nog op 'n anderen vijand te moeten wijzen. Bij harde winden wordt het geheele eiland overstoft met zeewater, wat de ontwikkeling der planten tegenhoudt.

Dr. v. HALL bedankt voor de opmerking, geeft toe, dat de wind zeker veel kwaad doet, maar betwijfelt of deze ook zoutwater medevoert.

Men moet ook dit onderzoeken en zien of er werkelijk zoutdeeltjes op de planten leven.

In ieder geval middellijk of onmiddellijk is de wind een groote vijand van den landbouw, omdat hij sterk het uitdrogen bevordert. Daarom moet men veel meer dan reeds hier en daar het gebruik is, zijn toevlucht nemen tot stevige windkeerders.

De heer R. H. RIJKENS, landbouwkundige, meent proefondervindelijk te kunnen constateeren, dat grondbewerking een snel uitdrogen tegenhoudt.

Dr. VAN HALL is volkomen van 't zelfde gevoelen en raadt ook dit ten sterkste aan.

Nog een ander punt wenschte de Inspecteur te bespreken: de bemesting.

Waarom wordt daar hier zoo weinig aangedaan?

De heer A. HENRIQUEZ: Omdat het zoo weinig resultaten oplevert.

Dr. v. HALL. O, maar men mest hier de gronden hoofdzakelijk met geiten- of schapenmest.

Ja, daar moet men uiterst voorzichtig mede wezen.

Een korte verklaring van de bemestingsleer moge hier volgen.

Goede bouwgrond heeft 4 stoffen vooral noodig: Stikstof, Kalium, Phosphor en Kalk.

Men moet nu niet meenen, dat een grondanalyse hier alles kan uitwijzen en verdere proeven overbodig zullen maken. De analyse leert veel, maar niet alles.

In Paramaribo beschikt de Inspecteur over een laboratorium, dat ook voor Curaçao dienst moet doen. Hij is volkomen bereid desgevraagd verschillende partijtjes grond, een weinig met zorg gekozen uit verschillende plaatsen van het eiland, of van een plantage, te analyseeren.

De heer RIJKENS en hij zijn de meening toegedaan, dat op Curaçao voornamelijk gebrek is aan stikstof in den grond, maar deze meening staat nog niet volkomen vast.

Nu is stikstof-bemesting zeer duur.

Geiten- en schapenmest bevatten eenige stikstof, maar veel Kalium en Phosphor, waarvan bij dergelijke bemesting de grond veel te veel krijgt, waardoor de onderlinge verhouding der grondstoffen verbroken wordt. Men kan stikstof in den grond brengen door *Salpeter*, *Ammoniak* en *Groenbemesting*.

De eerste twee behooren onder de kunstmeststoffen en zijn zeer duur.

De heer A. HENRIQUEZ verklaart, reeds salpeter te hebben verbruikt maar met weinig resultaten.

Dr. VAN HALL: Men moet salpeter zeer voorzichtig toedienen, meermalen en in kleine hoeveelheden, vooral in den drogen tijd, maar dan met irrigatie.

Wat echter vooral wordt aangeraden, is *groenbemesting*.

Hiervoor bezigt men vlinderbloemige gewassen als boonen, erwten etc., deze hebben zeer lange wortels, waaraan bolletjes vol bacterieën.

Deze bacterieën leven wel ten koste der plant door o. a. een weinig suiker weg te stelen, maar vergoedt dit weer door rijkelijk stikstof in den grond te verspreiden In de lucht namelijk is voldoende stikstof aanwezig, maar de plannen kunnen die zoo niet gebruiken, dit moet hun worden toegediend in andere vorm. De bacterieën, nu, nemen de stikstof op uit de lucht en brengen deze tot diep onder den grond. Men weet ook, dat een bacterie zich deelt in een half uur, zoodat het een zeer rijke bemesting is, die lang nawerkt. Vlinderbloemige gewassen zijn derhalve ook voor Curaçao een goede grondverbetering.

Men plante dus eerst deze gewassen, ploegt en werkt den grond om en zaait later de mais. Ook hier zijn eenige vlinderbloemige gewassen, ook op St. Eustatius. Op Demerara gebruikt men hiervoor een zeker onkruid.

Men neme proeven om de beste soorten te leeren kennen. Alphalpha is juist niet het meest geschikt.

Wederom moeten wij een gedeelte van het verslag bewaren voor een volgende keer.

Advertentien.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.